GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 13.

W NIEDZIELĘ DNIA 12. LUTEGO 1809.

Z Wiednia d. 4. Lutego.

J. C. K. Mość raczył Grecko-nieunickiego Biskupa w Werschez, Piotra Widak, przez nayłaskawszy wzgląd na doświadczoną iego wierność i przywiązanie do Cesarskiego domu, iako też na iego w kościele zasługi, zaszczycić godnością aktualnego taynego radcy.

Hrabiego Jozefa Seldern mianował J. C. K. Mość szambelanem.

Patryotyzm wiernych i szlacheckich mieszkańcow monarchii Austryackiey, iako też miłość ich do woyska, a mianowicie do woyskowych edukacyi domow, okazał się znowu w roku przeszłym w naypięknieyszym i naywspanialszym sposobie przez następuiące czyny:

Aptekarz Abendroth dał domowi edukacyi regimentu Arcy Xcia Karola zapewnienie, iż dostawiać mu będzie bezpłatnie potrzebne lekarstwa, przez co oszczędził mu 50 lub 60 zł. ryń. rocznie. Powiat Mauthausen, wsie Marsbach i Pulkawa, podstarości w Götzendorf, Poehmair, powiatowe kommissoryaty w w St. Ulrich, w Sprinzenstein, Berg, Rohrbach i powiat Schwertzberg udaro wały znacznie rożnemi potrzebami żywności (fruktami, ziemniakami, marchwią i chlebem) dom edukacyi regimentu Klebeka. Pułk mieyskich strzelcow Wiedeńskich dał domowi edukacyi regimentu Straucha w gotowych pieniądzach 490 zł. r. Właściciel w Ridau, Jędrzey Girger, dał 61, a Podstarości Jakob Hartmann 72 zł. ryń. domowi edukacyi regimentu Steina. Dziekan w Grosspolten, Jan Huber, wsparł dom edukacyi regimentu Jordisa zbożem. Dla lazaretu w Komorn dał powtornie Syrmierski kommitat 525, kapelusznik w Kaszycach, Gobrecht 100 par kapeluszowych trzewikow, a Hrabia Bolesnay powtornie 1000 zł. ryń. Szlachcic Jerzy Rödl odstąpił nietylko umowionego czynszu 80 zł. ryń. od naiętego dla chorych żołnierzy w iego wsi domu, z roku 1808, ale nadto zostawił go na dal bezpłatnie dla użycia żołnierzy. Dziedzic w Lazar oddał do stada woyskowego w Mezehyes dwa konie w wartości 400 zł. ryń. bezpłatnie. Jozef Salm handluiący płotnem w Georgswald w Czechach oddał do lazaretu tamteyszego 2 1/2 funta szarpi, 5 funtow bandażow i 143 1/2 łokci płotna. Magistrat miasta Debreczyna zrzekł się 8501 zł. ryń. ktore mu się na-

leżały od woyskowości za dostawione w roku 1806 rzeczy. Rozmaici przyiaciele ludzkości złożyli, podług rapportu głównych komend, dla domow edukacyi regimentow Arcy Xcia Karola, Klebeka, Jordisa, Straucha i Steina 244 zł. ryń. 25 kr.

Jak daleko pomnożył się od 3 lat zbior iedwabiu w C. K. woyskowym pograniczu, poznać można, iż tam, gdzie w roku 1806 zebrano 546 cent. 3 1/2 funtow, zebrano go 1808 roku 1430 cent. 93 1/2 funtow.

Dzisieysza dworska gazeta umieściła następuiący artykuł z Hiszpanii:

Dwudziesty piąty biuletyn woyska Francuzkiego w Hiszpanii zawiera w treści:

" *W Benawente d. 5 Stycznia.* — Przednia straż korpusu Xcia Dalmacyi (Marszałka Soult) składaiąca się z dywizyi Jenerała Merle, dognała d. 3 o godzinie 4 po południu tylną straż woyska Angielskiego stoiącą na wzgórkach Prieros o pół godziny drogi od Villafranca, liczącą 5000 piechoty i 600 konnicy. Stanowisko to było piękne i niedostępne. Jenerał Merle poczynił swoie rozporządzenia. Piechota postąpiła na przod, uderzono w bębny i Anglicy pobitemi zostali. Położenie mieyscowe nie dozwalało jazdzie uderzyć na nieprzyiaciela i dla tego nie zabraliśmy iak 200 jeńcow. My utraciliśmy około 50 ludzi w zabitych i ranionych. Jenerał brygady Colbert, dowodzca jazdy przedniey straży, odważył się wyiechać z strzelcami pieszemi na przod, dla rozpoznania czyli mieysce pozwala użyć jazdy; lecz trafiła go kula w czoło i zabiła. Jenerał Colbert był woiownik wielkich zasług.

" Z Astorga do Villafranca idą dwie drogi: Anglicy udali się prawą, a Hiszpanie lewą; ci szli bez porządku, zaskoczyli im Hanowerscy strzelcy i otoczyli. Jeden Jenerał Brygady i cała dywizya officerow i żołnierzy złożyli broń; bagaże ich, 10 chorągwi i 6 dział zostały zdobytemi.

" Od 27 Grudnia zabraliśmy iuż 10,000 jeńcow, pomiędzy któremi znayduie się 1500 Anglikow. Przeszło 400 nieprzyiacielskich bagażowych i ammunicyynych wozow, 15 wozow z bronią, nieprzyiacielskie magazyny i lazarety w Benawente, Astorga i Bembibre dostały się w nasze ręce.

" Anglicy cofaią się w nieporządku; poniosą iescze wielką stratę, i ieżeli im się uda uciec na okręty, tedy utracą pewnie połowę woyska. J. C. K. Mość dowiedziawszy się, iż Angielskie woysko do 20,000 ludzi zmnieyszone zostało, uznał za potrzebne cofnąć głowną swoią kwaterę z Astorga do Banawente, gdzie kilka dni zabawi, potem uda się do środkowego stanowiska pod Waladolidę, a Xciu Dalmacyi zostawi staranność zniszczenia woyska Angielskiego. Tylna straż Angielska wdaiąc się przy Prieros w bitwę, spodziewała się, iż przez ten czas potrafi złączyć się z nią lewa kolomna, składaiąca się powiększey części z Hiszpanow przy Villafranca. Nadto chciała korzystać z nocy, dla wywiezienia wszystkiego z Villafranca. W lazarecie tamteyszem zastaliśmy 300 chorych lub ranionych Anglikow.

" Głowna kwatera Xcia Dalmacyi znaydowała się d. 4 w wieczor o 10 godzin od Lugo. D. 2 odprawił J. C. K. Mość w Astorga rewiią nad dywizyą Jenerałow Labord i Loison, które są do Portugalii przeznaczone. J. C. K. Mość zostawił korpus Xcia Elchingen (Marszałka Ney) którego przednia straż stoi na granicach Galicyi, w odwodzie w Astorga, ażeby w przypadku potrzeby wspierał Xcia Dalmacyi.

" Potwierdziły się wiadomości, że Jene-

rał St. Cyr przybył d. 17 z siodmem korpusem do Barcelony. D. 15 nim tam wszedł pobił Hiszpanow pod rozkazami Jenerałow Reding i Vives; zabrał im 6 dział, 39 ammunicyynych wozow i 3000 jeńcow. Przez połączenie się 7go korpusu z woyskiem Jenerała Duhesme, mamy teraz w okolicach Barcelony znaczną siłę. „

Dwudziesty szosty biuletyn woyska Francuzkiego w Hiszpanii.

" *W Waladolidzie d. 7 Stycznia.* — Jenerał St. Cyr po wniyściu do Barcelony, wyruszył zaraz nad Lobregat, wyparł nieprzyiaciela z iego oszańcowanego obozu, zabrał mu 25 dział i poszedł przeciw Tarragona, które miasto, iako wielkiey wagi opanował.

" Rapporta Jenerała Duhesme i Jenerała St. Cyr zawieraią szczegóły o zaszłych zdarzeniach w Katalonii aż do 21 Grudnia. Wszystko co zaszło w Barcelonie czyni honor Jenerałowi Duhesme, który tyle posiada odwagi ile talentow. Woyska Włoskie okryły się sławą.

" J. C. K. Mość przeniosł głowną swoią kwaterę z Benawente do Waladolidy.

" Xżę Dalmacyi znaydować się ma tego wieczora w Lugo. Ciągną tu liczne kolumny jeńcow.

" Jenerał brygady Devenay udał się w 500 konnicy ku Toro. Natrafił na 2 do 300 ludzi, szczątki powstańcow. Uderzył na nich i wielu z ich zabił lub w niewolą zabrał. Pułkownik Hollenderskich huzarow został w tey potyczce raniony. „

Dwudziesty siodmy biuletyn woyska Francuzkiego w Hiszpanii.

" *W Waladolidzie d. 9 Stycznia.* — Po potyczce przy Prieros z tylną strażą Angielską, uznał Xżę Dalmacyi za potrzebne spędzić nieprzyiaciela spieszno z zwgorkow Piedra Filla. Uczynił długi marsz i odniosł z niego korzyści. Zabrał 1500 Anglikow w niewolą, zdobył 5 dział i wiele artyleryczynych wozow; zniewolił nieprzyiaciela do zepsucia wielu lawetow, bagażowych i ammunicyynych wozow. Przepaści były temi rozbitkami zapełnione. Nieład tak wielki panował w Angielskim woysku, iż dywizye Jenerałow Lorge i Laboussaye pomiędzy zostawionemi wozami znalazły wozy z pieniądzmi w złocie i srebrze, które składały część kassy woyskowey. Rachuią iż do 2 milionow fr. dostało się w ręce tem dywizyom. D. 4 Stycznia w wieczor znaydowała się przednia straż woyska Francuzkiego w Castillo i Nocedo. Nazaiutrz d. 5 natrafiono przy Puenta Ferrerya na tylną straż Angielską w tey właśnie chwili, kiedy zakładała minę dla zniszczenia mostu; lecz natarcie jazdy zniszczyło ten zamysł. Toż samo stać się miało z mostem przy Cruciel. D. 5 w wieczor znaydowały się dywizye Jenerałow Lorge i Laboussaye w Konstantynie, a nieprzyiaciel w nie wielkiey odległości od Lugo. D. 6 udał się Xżę Dalmacyi przeciw temu miastu. Szczątki korpusu Jenerała de la Romana błąkaią się tylko. D. 1 Stycznia uderzył 8my regiment dragonii na czworogran Hiszpańskiey piechoty i rozbił go: regimenta Królewski, Majorki, Ibernic, Barcelony i Neapolu zabrane w niewolą zostały. Około Zamora natrafił Jenerał Maupetit z swoią brygadą dragonii na kolumnę 800 uciekaiących Hiszpanow i rozproszył ią. Głowna kwatera Xcia Elchingen znayduie się w Villafranca na granicach Galicyi i królestwa Leon. Xżę Belluny (Marszałek Wiktór) stoi nad rzeką Tagu. Gwardye Cesarskie ściągaią się do okolic Waladolidy. „

Z Peterzburga d. 14. Stycznia.

Wczoray, w dzień nowego roku podług

Ruskiego kalendarza, nastąpiło u dworu zaręczenie Cesarzowiczowney Jmci W. Xżny Katarzyny, z Xciem Jerzym Holsztyńsko-Oldenburskim. W wieczor było miasto z tego powodu oświecone.]

Z Paryża d. 21. Stycznia.

Wysoki sąd Cesarski zgromadza się dla sądzenia Jenerała Dupont i 4 iego podkomendnych officerow. Posiedzenia iego będą publiczne i odbywać się maią w pałacu senatu Luxenburg. Spodziewaią się, że Jenerał Dupont, który znany iest iako zręczny officer, przywiedzie na swoią obronę, że był z wszystkich stron oderznięty w kraiu ogołoconym z wszelkich żywności i w gorącey porze roku. Dla reszty jenerałow służyć będzie wymowka, iż nie chcieli pierwey podpisać kapitulacyi, poki powstańcy nie dadzą przyzwoitego tytułu Nayiaśnieyszemu Cesarzowi.

Rozeszła się tu powszechna pogłoska, iż J. C. K. Mość powroci przed 20 b. m. do Paryża. Tymczasem to nie nastąpiło, i nie wiadomo kiedy nastąpi.

Gdy powszechne używanie nowych wag i miar podpada wielu trudnościom, i kupcy zwykli kłaść na szalę towarow tyle ciężaru, że swoie towary na dawny funt sprzedaią, przeto wyszedł surowy rozkaz, aby inaczey tylko podług nowey wagi nie sprzedawali.

Dla zapobieżenia wszelkiemu oszukaństwu, muszą poborcy gruntowego w Paryżu podatku przemieniać się co kwartał na swoie sekcye.

Osadowe towary spadaią ieszcze ciągle w cenie, co spekulantow przywodzi do rozpaczy. Codziennie wymyślaią nowe pogłoski, lecz łatwo poznać można, że pochodzą z giełdy.

Złożona w Florencyi woyskowa kommissya skazała około 30 osób, które z zbroynemi kupami napadły miasto Siena w nocy z 21 na 22gi Listopada, częścią na śmierć, częścią na długie więzienie.

Pani Bernadotte, matka Xcia Ponte-Corvo, umarła tu w 85 roku życia. Władze miasta assystowały pogrzebaniu iey zwłokow.

Miasto Lugo leży, podług naszych pism, o 14 mil Francuzkich od Koruny i ma tylko 4000 mieszkańcow.

Angielska eskadra, która zarzuciła kotwice przed Roszellą, odpłynęła stamtąd d. 12 b. m.

Mamy tu teraz zupełną odwilż.

Muzyka poniosła wielką stratę przez śmierć sławnego wiolonczelisty, P. Rohde.

Od 8 dni zabrały nasze okręty i do portow przyprowadziły kilka okrętow Angielskich.

Podług doniesień z Hiszpanii regimenta Szkockie, które znayduią się przy woysku Angielskim, potykaią się nayodważniey.

Między Francyą i Rossyą układany iest przez Ministrow Hrabiego Romanzow i Hrabiego Champagny traktat handlowy, który iest na ukończeniu.

Cesarz darował miastu Kolonii 20 niegdyś klasztornych gmachow, które przerobione będą na szkoły i inne użyteczne zakłady.

Minister wewnętrzny, który w roku 1807 wyznaczył nagrodę z rozkazu J. C. K. Mci za zgłębienie choroby zwaney *le Croup*, przeciągnął termin do podania w tey mierze rozpraw od 1 Stycznia 1809 do 31 Lipca tegoż roku.

Towarzystwo medyczne w Marsylii zgromadziło się d. 27 Listopada roku zeszłego dla przyznania nagrody, składaiącey się z medalu w wartości 300 fr. za rozwiązanie pytania względem apoplexyi i sposobu iey leczenia; ale że żadna z nadeszłych rozpraw nie uczyniła za-

dosyć życzeniu towarzystwa; zatem towarzystwo to przedłużyło czas do odpowiedzi do 1810 roku.

Z Rotterdamu d. 19. Stycznia.

Gazeta dzisieysza zawiera co następuie

Z Wasingtonu d. 18. Listopada.

Dziś posłał prezydent izbie reprezentantow poselstwo w następuiącey treści:

"Naywiększem byłoby dla mnie ukontentowaniem, Współobywatele, gdyby ostatnie nasze doniesienia z Europy postawiły mnie były w stanie, żebym was mógł uwiadomić, iż woiuiące mocarstwa, których wzgardzenie prawami neutralności tak iest dla naszego handlu szkodliwe, cofnęły swoie w tey mierze rozporządzenia. Dla dopięcia tego pożądanego celu uczyniłem zadosyć uchwale, która upoważniła mnie do utrzymania lub cofnienia stosownie do okoliczności embargu. Ministrowie nasi w Londynie i w Paryżu odebrali także zlecenia do oświadczenia tem rządom naszych uczuciow i chęci przywrocenia stosunkow handlowych, które niechętnie przerwaliśmy. Gdy każdy z tych rządow oświadczył swoią gotowość do cofnienia środkow niszczących neutralność, które iedynie w odwecie drugiey strony przedsięwziął, słusznie zatem oczekiwać należy, iż oba rządy dopełnią swoiego przyrzeczenia i przywrocą wolność handlu ziednoczonych stanow Ameryki. Instrukcye naszych ministrow przy obu woiuiących mocarstwach były stosownie do zachodzących okoliczności ułożone. Co do W. Brytanii, którey siłe na Oceanie nic się oprzeć nie potrafi, nie wahano się oświadczyć, iż ieżeli cofnie swoie wyroki względem handlu z ziednoczoną Ameryką, tedy ofiarniemy iey dlowi korzyści wyłącznego handlu, &c. Lecz skutek nie odpowiedział naszem oczekiwaniom.

Gdy szczere i szla chętne nasze usiłowanie nie udało się, i nic takiego nie nastąpiło, coby upoważniało władzę wykonawczą do zniesienia embargu, zatem zostaie one iak w początkach w zupełney swey mocy. Współziomkowie nasi maią przynaymniey pociechę widzieć, iż zabezpieczyliśmy naszych maytkow, wiele towarow i naszą własność, i zyskaliśmy na czasie do poczynienia przygotowań do obrony, iakich okoliczności wymagaią. Obce narody przekonały się oraz o stałości w naszych obradach, a współziomkowie o konieczności zgody w utrzymaniu ustaw i praw oyczyzny. Zapobiegliśmy więc gwałtom i rozboiom, które byłyby nas w woynę wplątały, gdybyśmy byli odpor czynili, i zniszczeniu naszey niepodległości, gdybyśmy się byli rozporządzeniom woiuiących mocarstw poddali.

Jeżeli środki woiuiących mocarstw, zabraniaiące nam w brew prawom neutralności żeglowania po Oceanie dałey trwać będą, tedy zostawione iest mądrości kongressu do przedsięwzięcia takich środkow, iakie uzna naystosownieysze do okoliczności. Wybor iego w tak krytycznych okolicznościach nie będzie wątpliwy.

Korrespondencya z zagranicznemi mocarstwami i dane instrukcye naszem ministrom w Londynie i w Paryżu będą kongressowi przełożone.

Co się tycze zgwałcenia naszey fregaty Chesapeak przez Angielski woienny okręt, nie chcą Anglicy odstąpić od swey zasady. Rzecz ta ma więc związek z gabinetowemi rozkazami.

Stosunki nasze z innemi Europeyskiemi mocarstwami nie wiele się od ostatniego posiedzenia kongressu odmieniły. Układy z Hiszpaniią, które iak wiadomo były nagle zerwa-

ne i znowu rozpoczęte, ustały teraz z powodu zaburzenia w tym kraiu.

Z Barbaryńskiemi mocarstwami zostaiemy w dobrem porozumieniu, wyiąwszy Deja Algierskiego, który popełnił nie-lusznosć względem naszego konsula. Postanowicie więc iakie przeciw temu gwałtowi należy przedsięwziąść środki.

Z sąsiadami naszemi Indyanami żyiemy ciągle w pokoiu. Jednem słowem corez bardziey powiększa się do nas przychylnosć pokoleń Indyyskich z przekonania, że ich uważamy iako część do nas należącą. Część Cherokow naradza się teraz w celu proszenia ziednoczonych stanow o prawo obywatelstwa i życia z nami pod iednemiż ustawami i rządem.

Dla zabezpieczenia naszych portow i brzegow poczynione zostały potrzebne przygotowania do obrony, które iuż się kończą, wyiąwszy Nowyiork i Nowyorlean, gdzie większey potrzeba siły. W Nowymiorku muszą bydź przygotowania powiększone.

Liczba zbudowanych w tym roku armaznych łodzi, wynosi 103. Te wystarczaią iuż z dawnieyszemi do zasłonienia naywięcey wystawionych na niebezpieczeństwo portow i brzegow. Budowa reszty potrzebnych nie będzie długiego wymagać czasu.

Liczby dodatkowey siły zbroyney nie mogę ieszcze dokładnie podać. Dla wykonania ustaw względem embargu postawionych zostało na granicach północnych, gdzie czyniono oszukaństwa, kilka oddziałow woyska, przez co zapobiegło się po częściey temu oszukaństwu.

Nadzwyczayne czasy, w których żyiemy, wymagaią, abyśmy ustawicznie zwracali naszą uwagę na bezpieczeństwo naszey oyczyzny. Dla ludu wolnego, i który nim bydź pragnie, zbroyna milicya iest naypewnieyszą warownią. Należy nam się zatem na każdem posiedzeniu kongressu pytać, czyli każda część kraiu iest w stanie odeprzeć napad potężnego nieprzyiaciela. Niektóre prowincye są względem tego punktu oboiętne, który iednak wszyst ich interessuie.

Ponieważ trudny iest teraz dowoz broni z Europy, pomnażaią się zatem w kraiu fabryki broni. Przy smutnem ustaniu zewnętrznego handlu żrodła i spekulacye zwrocone teraz są na zakładanie w kraiu rękodzielni i fabryk.

Gdy rachunki wydatkow i przychodu, które ciągną się do 30 Września, nie są ieszcze ukończone, przeto poźniey dopiero będą mogły bydź podane. Tym czasem pewną iest rzeczą, iż przychod wynosił do 18 millionow dolarow. Tak iż z 8 1/2 milionami dolarow, które na początku roku zostawały w skarbie, po zapłaceniu prowizyi i upłaceniu 2 mil. 300 000 długu narodowego, pozostaie ieszcze w skarbie w gotowych pieniądzach 10 mil. Z tych zapłaci się 5 1/2 mil. za 8 procentowe obligacye, zatem spłacony dług w przeciągu 6 1/2 roku wynosi 33 mil. 580,000 dolarow, od którego pozostanie się w skarbie prowizyi 2 mil. Dochod przeydzie, według wszelkiego podobieństwa, w krótce wydatki kraiu, i mądrość kongressu uzna na ow czas czyli pieniądze leżeć maią w skarbie, lub użytemi bydź na założenie publicznych zakładow, nowych kanałow lub też podatki wypadnie zmnieyszyć.

Korzystam z ostatniey tey okazyi, dla oświadczenia obu prawodawczem izbom szczerey mey wdzięczności za wielorakie ich dowody przychylności i zaufania. W dostrzeżeniu wszystkich praw i interessow moich współziomkow nie mogłem się uchronić błędow, które przywiązane są do ludzkiey natury; lecz zaręczyć mogę, iż moie błędy by-

ły błędami rozumu, ale nie woli, i z tego powodu upraszam o przebaczenie. Spokoyny o przyszłość postrzegam z zupełnem zaufaniem w mocnym charakterze waszem, którego żadna okoliczność zwątlić nie potrafi, w waszem zamiłowaniu wolności i szanowaniu ustaw niezawodne znaki trwałości rzeczypospolitey, i składaiąc naczelnictwo rządu, usuwam się w niezawodnem przekonaniu, iż Niebo udzieli oyczyznie naszey w przyszłości wiele wieków pomyślności i szczęścia. —— D. 18 Listopada 1808.

T. Jefferson.

Z Amsterdamu d. 24. Stycznia.

W listach z Ameryki odebraliśmy wiadomość, iż spory w obu izbach kongressu Amerykańskiego względem embargu 5 dni trwały i że wniosek P. Hilhouse względem uchylenia embargu odrzucony został. W senacie było 5 głosow za wnioskiem, a 26 przeciw niemu; w izbie reprezentantow 21 za wnioskiem, a 84 przeciw wnioskowi.

Z Medyolanu d. 14. Stycznia.

Do dnia dzisieyszego nie powiodło się policyi wyśledzić złoczyńcow, którzy w nocy z 7 na 8 t. m. złupili magazyn P. Manini, i pracowitemu temu mężowi do pół miliona lirow szkody zrobili. Przetrząsano nawet domy, ale nadaremnie, ponieważ wykradzione rzeczy bardzo mało potrzebuią mieysca do schowania. Rzeczony magazyn znaydował się wśrodku rynku; śmiałość złoczyńcow była zatem wielka i ciemna tylko i burzliwa noc posłużyła im do tego. Policya nasza przedsięwzięła iednak środki, iż nigdzie na stałym lądzie nie będą mogli swoich łupow sprzedać, a wywoz na morze iest także przecięty. Z bandy łotrow, która przed 25 laty okradła tu była na pół mil. lirow iednego bankiera, schwytany ieden został przed 6 miesiącami w Monachium, który tam iako kupiec przybył, a inny w wschodnich Indyach, chociaż same pieniądze wykradli nie kleynoty.

Z Norembergi d. 22. Stycznia.

Gazeta tuteysza zawiera z Prus co następuie:

"Dotąd aresztowanemi zostali następuiący dowodzcy: Jenerał Le Coq, dowodzca twierdzy Hameln; Jenerał Beneckendorf, dowodzca twierdzy Spandau; Pułkownik Boumann, indzynier twierdzy Kistryn; Major Bauch, którego obwiniaią, iż wskazał szpadę Fryderyka Wielkiego. &c. dowodzca twierdzy Kistryna Ingersleben miał za granicę uciec Daley aresztowany został Radca Köln za swoie pisma o Monarchii Pruskiey; lecz ma bydź bardzo łagodnie w więzieniu traktowany i pracuie nad swoim usprawiedliwieniem.

Z Gdańska d. 4. Stycznia.

Pod prezydencyą Francuzkiego Konsula Matthias pracuie kommissya naszego rządu nad konstytucyą dla naszego miasta. Jak tylko ukończoną zostanie ma bydź 3 rządzącym porządkom, radzie, sądowi i reprezentantom mieszczan do przeyrzenia podana, potem do zatwierdzenia do Paryża przesłana. Domyślaią się, iż żydzi naybardziey pragną odmiany konstytucyi, ponieważ obiecuią sobie większe swobody handlowe.

Z Szwaycaryi d. 11. Stycznia.

Zawsze ieszcze nadchodzą smutne doniesienia o nieszczęściach, które spadaiące z gór bałwany czynią. Między Asmoos i Trübenbach przywalił bałwan 2 pasterzow, których przecię w 4 godziny wyratowano. Kawał ziemi oberwał się z skałą między Sargans i Wild i przysypał 1500 sążni łąk. Bałwan śniegu, który spadł d. 12 Grudnia przy Brinzen, został zmierzony i ma szerokości prze-

szło 1000 sążni. To zaś godne iest zastanowienia, że w tych okolicach, w których od wieku nie słyszano o podobnych zdarzeniach, spadaią tey zimy bałwany śniegu. D. 1 Stycznia rzekł mieszkaiący na gorze kantonu Uri mąż do żony i dzieci, gdy się kłaśdź mieli: Poydziecie, kochano żono i dzieci, będziemy się modlić za nieszczęśliwych ludzi, których śnieg tey nocy może przywalić. Zaledwo uklęknęli, gdy bałwan śniegu zgruchotał ich chałupę. Dwoie dzieci zabitych zostało, a trzecie nogę złamało. Rodzice nie ponieśli żadnego szwanku. W inney chałupie żyła spokoynie wdowa z 3 dorosłemi synami i iedną córką. Bałwan śniegu zabił ią i dwoch synow; córka wydrapała się na w pół umarłą w 22 godzin z śniegu, a pozostały przy życiu trzeci syn wyratował z śniegu sąsiedzką kobietę i dwoie dzieci.

Z Kassel d. 26. Stycznia.

Dzisieyszy nasz Monitor zawiera następuiące urzędowe donieśienie z strony ministra do spraw zagranicznych:

"Na przełożenie ministerium Westfalskiego zezwolił Nayiaśnieyszy Król Saski na swobody i prawa dla poddanych Nayiaśnieyszego Króla Westfalskiego żydowskiego wyznania, iakich inni poddani Westfalscy w kraiach iego używaią. Westfalscy Izraelici mogą więc uczęszczać na jarmarki Lipskie i inne i wolno im po Saxonii bez żadney opłaty podrożować, byle tylko wykazali się, że są poddanemi Westfalskiemi.,,

Od brzegow Menu d. 26. Stycznia.

Xżę Jmć Prymas przyiechał z Ratysbony do Frankfortu.

W Westfalii wyniesieni są niektórzy żydzi na urzędy stanu.

Królewsko - Westfalski poseł, Baron Busch przybył iuż do Peterzburga.

Z Kopenhagi d. 17. Stycznia.

Z rozkazu Królewskiego będzie z nadeszłego w ofiarach srebra na wystawienie nowey siły morskiey, moneta bita.

Przed kilku dniami postrzeżono na lodzie pod brzegami Szwedzkiemi człowieka bez ruchu, który zapewne umarł. Poźniey postrzeżono także kilku ludzi na łodzie, którzy nagle zniknęli, i domyślaią się, że to byli zbiegowie Szwedzcy, którzy za wcześnie odważyli się do ucieczki.

W dobrowolney ofiarze nadeszło z obu Xięstw dla walecznych woiownikow w Norwegii, wdow i sierot poległych żołnierzy 34,000 talarow.

W aktualney służbie morskiey Duńskiey znayduią się następuiący officerowie: 1 admirał, 2 wiceadmirałow, 3 kontraadmirałow, 9 komanderow, 13 kapitanow komanderow, 30 kapitanow, 31 kapitanow porucznikow, 55 porucznikow. Przy werbunku maytkow, 5 komanderow, 4 kapitanow komanderow, 5 kapitanow; 2 kapitanow porucznikow. Korpus morskich kadetow składa się z 16 kadetow biorących po 100 talarow rocznie, a 48 po 50 talarow, 21 bez żołdu i 30 zapisowych.

Pogłoska, iakoby 29 Angielskich okrętow zamarzło na Bełcie, nie potwierdziła się. Mały Bełt stanął d. 7 Stycznia i ustał przewoz.

Podług gazet naszych panuią choroby pomiędzy woyskiem Szwedzkim w Karlskronie i Sztokolmie.

Królewsko - Duński poseł w Cutin, Szambelan Römmling, mianowany został kawalerem W. krzyża orderu Danebrog.

List z Glückstad donosi, iż zbroyny statek rybacki i dwa korsarskie okręty z Altony zabrały na uyściu Wezery płynący z Helgoland okręt z cukrem, kawą, tytuniem, &c.

DODATEK

DO Nru 13.

GAZETY KRAKOWSKIEY

W NIEDZIELĘ DNIA 12. LUTEGO 1809.

Z Bajony d. 15. Stycznia.

Rozeszła się tu pogłoska, że W. Marszałek pałacu Duroc, Xżę Friolu, przeiechał przez nasze miasto na powrot do Paryża. Lecz nie potwierdziła się; ostatnie owszem listy donoszą, że znayduie się w główney kwaterze przy Cesarzu w Waladolidzie.

W Saragossy dowodzi powstańcami Palafox. N szemi zaś inżynierskiemi robotami kieruie Pułkownik Lacoste, ten sam, który w ostatniey z Rossyą woynie obwarował Kwidzin.

Z Weymaru d. 6. Stycznia.

Xżę Następca spodziewany tu iest na powrot z Peterzburga w miesiącu Lutym.

Stany Xięstwa zgromadziły się przed 8 dniami w naszey stolicy. Po ich obradach spodziewamy się znacznych ulepszeń w kraiu.

Z Hawru d. 12. Stycznia.

Wczoray w wieczor korsarz Incomparable przyprowadził do naszego portu okręt Angielski płynący z Rygi do Plimutu. Ładunek iego składa się z konopi, &c. rzeczy właśnie dla naszey marynarki potrzebnych.

Z Bruxelli d. 15. Stycznia.

Sąd tuteyszy odprawił wczoray nadzwyczayne posiedzenie, na którem na żądanie jeneralnego prokuratora przeczytany był list Nayiaśnieyszego Cesarza, zamieniaiący karę śmierci nieiakiego Verbesselt na karę wygnania z kraiu. Za wyznaniem rzeczonego Verbesselt wyśledził sąd i pochwytał resztę łotrow, ktorzy od kilku lat plądrowali tę prowincyą.

DONIESIENIA.

C. K. Sądy Prowincyonalne Szlacheckie Lubelskie w Galicyi Zachodniey Panom Pawłowi i Jozefowi braciom Bielińskim ninieyszym Edyktem wiadomo czynią: że substytut obrońcy spraw massy kredalney Woyciecha Sulimirskiego Adwokat Kudlicki, stosownie do zgłoszonego sobie sporu przez Pana Jana Kantego Maszkowskiego, w sprawie z strony massy kredalney Stanisława Bielińskiego i tey obrońcy spraw Adwokata Fiedorowicza, o przyznanie własności wsi Stara Wola icy zabranie z kalkulacyą zaczętey, na dniu 18 Października roku bieżącego daley zgłoszonego tymże Panom Pawłowi, i Jozefowi braciom Bielińskim sporu do tego Sądu żałobę podał, i pomocy sądowey dopraszał się. ——— Gdy zaś te Sądy dla ich niewiadomego mieysca bawienia się, im tuteyszego sądowego Adwokata P. Jana Hakenszmida za obrońcę z ich szkodą i kosztem ustanowiły, z którym wniesiona sprawa podług przepisanego dla Galicyi Zachodniey sądowego porządku prowadzona i ukończona będzie; oni przeto ninieyszym Edyktem napominaią się, ażeby w 90 dniach do oświadczenia się, czyli takowy spor z strony P. Jana Kantego Maszkowskiego przez massę kredalną Stani-

sława Bielińskiego zaczęty, a massie kredalney Sulimirskiego do obrony zostawić, lub czyli tenże spor z zgłaszaiącą go massą kredalną wspolnie bronić zechcą, stawili się, i ustanowionemu dla siebie obrońcy dokumentę i dowody swey sprawy oddali, lub innego Adwokata sobie za obrońcę obrali, tego Sądowi wymienili, i to z prawa czynili, co do obrony swey sprawy za użyteczne osądzą, aby sprawy swey nie zaniedbali, gdyż wszelką szkodę ztąd może wyniknąć mogącą, samiby sobie przypisać byli winni.

Dan w Lublinie dnia 26 Października 1808.

Michałowski.
Dostenberg.
Reinl.

Z Rady C. K. Sądow Szlacheckich Lubel. Galicyi Zachodniey.
Złobicki, P. O. D. Sek.

C. K. Sądy Prowincyonalne Szlacheckie Lubelskie w Galicyi Zachodniey Panom Pawłowi i Jozefowi braciom Bielńskim niniejszym Edyktem wiadomo czynią: że massa krydalna Woyciecha Sulimirskiego, sprawę Żyda Jozefa Mendelsburga o summę 580 czer. zło. 8 zł. pol. 27 gr. przeciwko sobie rozpoczętą im zgłosiła, i tym końcem żałobę na dniu 18tym Listopada r. b. do Nr. 14838 przeciwko nim do tego Sądu podała, tudzież pomocy Sądowey dopraszała się. —— Gdy zaś te Sądy dla ich niewiadomego mieysca bawienia się, im tuteyszego sądowego Adwokata P. Waniek za obrońcę z ich szkodą i kosztem ustanowiły, z którym wniesiona sprawa podług przepisaney dla Galicyi Zachodniey sądowey ustawy prowadzona i ukończoną będzie; oni przeto niniejszym Edyktem napominaią się, ażeby w 90 dniach do excepcyi się stawili, i ustanowionemu dla siebie obrońcy dokumenta i dowody swey sprawy oddal, lub innego Adwokata sobie za obrońcę obrali, tego Sądowi wymienili, i to z prawa czynili, co do obrony swey sprawy za użyteczne osądzą, aby sprawy swey nie zaniedbali, gdyż wszelką szkodę ztąd może wyniknąć mogącą, samiby sobie przypisać byli winni. Dan w Lublinie d. 28 Listopada 1808 roku.

Michałowski.
Domasławski
Belejowski.

Z Rady C. K. Sądow Szlach: Lubelsk. Galicyi Zacho.
Klimaszewski.

Ponieważ urząd na syndyka przy magistracie Zamoyskim z pensyą roczną 500 zł. ryń. zawakował; a zatym z strony C. K. Gubernii niniejszym czyni się wiadomo z tym dodatkiem, że ci, ktorzy tego mieysca dostąpić sobie życzą, swe podług przepisu urządzone, prożby do Cyrkularnego Urzędu Zamoyskiego do 18 Lutego r. b. niezomylnie podać maią, gdyż poźniey podane będące prożby przy osadzeniu tegoż mieysca żadnych nie znaydą względów.

W Lwowie dnia 7 Stycznia 1809.

Dnia 16 Lutego r. b. następuiące mieyskie dochody i realności przez powtorną licytacyą zadzierżawione będą, to iest na 3 lata: a) Wagowe, miarowe, za roczne Prætium fisci 50 zł. ryń. b) Tak zwane piekarnie, za roczne Prætium fisci 52 zł. ryń. 41 kr. c) Dochod od konsumcyi wina, za roczne Prætium fisci 32 zł. ryń 40 kr. d) Mieyskie puste grunta o 507 morgach 175 □ sążniach na lat 12, za roczną cenę fiskalną 196 zł. ryń. z tym warunkiem, iż dzierżawca corocznie proporcyonalnie część owych gruntow uprawić powinien. — Ochoczy tedy licytowania w 10 procentowe Vadium opatrzywszy się na dzień rzeczony w kancelaryi magistratualney w Łukowie o 9 godzinie z rana stawić się maią.

Magistrat C. K. Stołecznego Miasta Krakowa Galicyi Zachodniey WW. Felixowi Janowi Potockim braciom, Maryannie z Potockich Szymonowski, Jozefie z Potockich Potockiey niniejszym obwieszczeniem wiadomo czyni, iż P. Jozef Skarbek Borowski do tuteyszego magistratu Krakowskiego przeciw nim w sprawie sobie przez Xcia Franciszka Lubomierskiego swoim i Cessionariusza brata swego Idziego Xięcia, oraz siostry Jozefy z Xiążąt Lubomierskich Ponińskiey imieniem względem prawa dziedzictwa do $\frac{2}{32}$ części kamienicy pod Nrem 237 stoiącey, umorzenia kontraktu żałobę podawszy o sądową pomoc co sprawiedliwość wymaga

doprasza się. —— Gdy zaś Magistrat tuteyszy dla niewiadomego ich pomieszkania mieysca, albo w cale w C. K. dziedzicznych kraiach nie znaydowania się, onym tu będącego Adwokata J. C. Hruzika P. O. D. z ich niebezpieczeństwem i kosztem za zastępcę postanowił, z którym zaczęta sprawa podług ustawy sądowey dla C. K. kraiow przepisaney prowadzona i rozsądzona będzie, przeto niniéyszemi w tym zamiarze napominaią się, ażeby albo sami albo zastępcy ustanowionemu, ieżeliby iakowe mieli prawne dowody wcześnie przesłali, albo nakoniec innego któregokolwiek pełnomocnika obrali, i tuteyszemu Sądowi oznaymili, zgoła stosownie do przepisow tych przyłożyli prawnych środkow, któreby ku swey obronie naypotrzebnieysze upatrywali, ile że przeciwne z spoźnienia zapaść mogące skutki, sobie samym przypisać będą powinni. Tak bowiem opiewaią przepisane dla C. K. Kraiow prawa.

Gollmayer.
Łodziński.
Kawski. Z Rady Magistratu C. K. Stołecznego Miasta Krakowa
Dnia 9. Grudnia 1808.
Morawski.

Przez Juryzdykcyą Dominikalną Miasta Staszow w Galicyi młodszy Cyrkule Radomskim sytuowanego niniéyszym Edyktem nieprzytomney Elżbiecie z Swidłowskich Borkowskiey wiadomo się czyni, że PP. Woyciech i Agneszka Schweigerowie małżonkowie, pod dniem 23 Grudnia 1808 do Nru. 3204 do sądu tuteyszego żałobę powołuięcą przeciwko niey podali wsprawie: względem, albo dowoczenia, przez wniesienie żałoby, prawa do gruntow od Andrzeia Swidłowskiego iey brata swym i pozwany imieniem czyniącego w Staszowie nabytych, względnie części sukcessyonalney z summy szacunkowey należącey chełpionego, lub inaczey milczenia wiecznego w tey mierze naznaczenię i o pomoc Sądu ile sprawiedliwość dozwala dopraszali się. Gdy zaś Juryzdykcya niniéysza żadney nie ma wiadomości, gdzie obżałowana zostaie, lub czy w cale w C. K. kraiach dziedzicznych znaydui się, przeto oney Elżbiecie Borkowskiey, nieprzytomney w sprawie tey tuteyszego Mandataryusza Dominikalnego JP. Puchackiego, za obrońcę sądowego z iey szkodą i niebespieczeństwem postanowiła, z którym wniesiona sprawa podług przepisaney dla Galicyi Zachodniey sądowey ustawy prowadzona i ukończona będzie, ona zatym napomina się, ażeby do ustnego processu na dniu 10 Kwietnia r. b. o godzinie 9 z rana w kancelaryi tuteyszey Juryzdykcyi stawiła się i ustanowionemu obrońcy dokumenta i dowody swego prawa oddała, lub innego sobie zastępcę sądowi wymienić się mającego obrała i to z sprawa czyniła, co do swey obrony za użyteczne osądzi, gdyż inaczey wszelką szkodę z zaniedbania sprawy wyniknąć mogącą samaby sobie winna była przypisać tak iak ustanowione w C. K. dziedzicznych kraiach przepisy opiewaią.

Wincenty Tarłowski, Sędzia Dominikalny.
Z Juryzdykcyi Dominikalney Miasta Staszowa d. 7 Stycznia 1809.
Krusiński Aktuarysz.

Okólnik C. K. Appelacyynego i Kryminalnego wyższego Sądu królestwa Galicyi Zachodniey.

Celem wprowadzenia iednostayności w wszystkich C. K. Sądach Szlacheckich co do ogłoszania sądowych Edyktow i oddalenia zbytecznych z wydatkiem połączonych rozwlekłości, J. C. K. Mość dekretem nadwornym pod d. 9 Grudnia r. 1808 wydanym rozkazać raczył.

a) Żeby C. K. Sądy Szlacheckie ściśle przepisy § 103 Galicyyskiey instrukcy sądowniczey od *a* aż do *d* przy ogłoszeniu Edyktow zachowały. Procz tego

b) Owe konkursowe i licytacyyne Edykta, któremi sprzedaż dóbr nieruchomych ogłasza się, Sądu Szlacheckiego wszystkim innym Galicyyskim Sądom Szlacheckim do przybiiania przysłane bydź maią.

c) Rownie te dwa gatunki Edyktow także w Cyrkułach powiatu Sądu Szlacheckiego do przybicia w kancelaryi Cyrkularney, urzędom Cyrkularnym przysłane bydź maią, iednak omyłka w tey mierze tylko zaszła, za główną uważana bydź nie powinna.

d) Sąd Szlachecki i interessowani w szczególnych przypadkach rozstrzygnąć powinni, czyli konkurs lub licytacya podług ważności sprzedać się maiącego obiektu i konkursu, oprocz gazet prowincyonalnych, do których wpisanie czyli umieszczenie każdego Edyktu naycelniey-

szym zostanie, także ieszcze w innych i w których sąsiedzkich gazetach umieszczone bydź maią.

e) Wszystkie inne gatunki Edyktow w trakcie pertraktacyi mass przy opiekach, kuratelach, amortyzacyach, dzierżawach i cytacyach nieprzytomnych, zapozwanych szczególnie tylko podług 103 § od *a* aż do *d* instrukcyi sądowniczey sporządzone bydź maią, tylko w ten czas, kiedy edyktalnie cytowany, pozwany, wiadomie osiadły, albo ostatnie iego zwyczayne mieysce pomieszkania wiadome iest, także przez komornika w samychże dobrach, albo w ostatnim mieyscu przebywania Edykt przybity bydź ma. — Wreszcie oraz ogłasza się, iż obywatele królestwa tego, sami na Edykta sądowe i publiczne gazety uważnemi bydź powinni. W Krakowie dnia 22 Grudnia 1808.

Filip Hrabia Sweertz Spork.

Józef de Einberg.

Z Strony Magistratu C. K. Miasta Stołecznego Krakowa ninieyszym obwieszczeniem do powszechney podaie się wiadomości, że do całego maiątku ruchomego i nieruchomego w tey prowincyi znayduiącego się, Żyda Abrachama Schaulu zbieg wierzycielow z urzędu owtarty został. Przeto wszyscy wierzyciele ktorzyby do Massy wspomnionego pretensye iakie miec sądzili, niniejszemi przypozywaią się, ażeby do dnia 19 Maia 1809 też przez podawanie w sposobie processu ordynaryinego przeciwko ustanowionemu Massy zastępcy Jmć Panu Adwokatowi Hruzikowi tuteyszemu magistratowi tym pewniey oznaymili, i w nich nie tylko rzetelności żałoby swoiey, lecz i prawo mocą którego w tey lub owey klasie umieszczonemi bydź pragną udowodnili, gdyż inaczey po upłynieniu tego terminu nikt słuchanym nie będzie, i ci, ktorzyby dotąd pretensyi swych w tuteyszym Sądzie nie oznaymili do massy uniwersalney obciążonego ruchomego i nieruchomego maiątku teraz będącego i przybydź mogącego, iakożkolwiek ten przez wierzycieli oznaymionych uszczuplonym zostanie, bez żadney excepcyi wyłączonemi zostaną, chociażby im w rzeczy samey prawo wynadgrodzenia należało, albo iakążkolwiek rzecz z massy prawem własności windykowac mieli, lub chocby żałoba ich przez zastaw lub hypotekę zabezpieczona była, tak dalece, iż podobnie kredytorowie), ieżeliby co massie winni byli, niezważaiąc na to, iż maią prawo wynadgrodzenia własności zastawu albo hypoteki, dług massie należący zapłacic będą obowiązanemi i zniewoleni. —— Mimo tego, wszystkim ogólnie i każdemu w szczególności dzień 6 Marca 1809 godzina 9 ranna tym celem przeznacza się, ażeby stanąwszy, albo osobiście, albo przez umocowanych pełnomocnikow przed tuteyszym Magistratem kuratora dobr tym czasowo w osobie Żyda Lechbelnale ustanowionego potwierdzili, albo innego ustanowili, razem i deputatacyą kredytorow obrali i obranym tak kuratorowi dobr iako i deputatowi wierzycieli władzę ich ograniczyli, a to tym pewniey, gdyż w przeciwnym razie, ieżeliby nikt z wierzycieli w wyznaczonym terminie nie stawił się, Magistrat tuteyszego C. K. Stołecznego Miasta Krakowa kuratora dobr i deputatow na niebezpieczeństwo wszystkich niestawiaiących się obierze i ich władzę oznaczy; do tego przeto obwieszczenia każdy unikaiąc własney szkody stosować się ma, tak bowiem opiewaią przepisane prawa.

Gollmayer.

Z Rady Magistratu C. K. Stołecznego Miasta Krakowa.
Dnia 30 Stycznia 1809.

Kowalski.

Przez C. K. Galicyi i Lodomeryi Gubernium czyni się niniejszym wiadoma: ponieważ Jerhard Mikołay Fryderyk, bywszy kupiec w Brodach, w Cyrkule Złoczowskim emigrował, i mieysce iego przebywania nie iest wiadome, a zatym stosownie do Cyrkularza ddto 15 Czerwca 1798 §. I. niniejszym Edyktem publicznie do powrotu lub usprawiedliwienia się z swego oddalenia w przeciągu czterech miesięcy z tą powołnie się pogróżką, że po upłynieniu tegoż czasu przeciw niemu podług praw przepisanych postąpipi się.

Dan w Lwowie dnia 29 Grudnia 1808.

Z Rady C. K. Galicyi i Lodomeryi Gubernium.